

Варто зауважити, що у варіанті пропорційного розподілу одиничних інвестицій, тобто, коли кожний проект отримує частку інвестицій пропорційну його вартості, сумарний ефект становить дещо меншу величину – $P=0,2712$. Відношення ефектів в оптимальному та у варіанті пропорційного розподілу становить $\frac{P_{opt}}{P} = \frac{0,3187}{0,2712} = 1,175$.

Таким чином, оптимальний розподіл інвестицій приводить до збільшення ефекту, приблизно на 17,5 %.

Запропонований підхід до розподілу коштів недостатньо враховує дискретний характер реалізації інноваційних організаційно-технічних заходів. Але отримані результати можуть слугувати важливим орієнтиром для складання реальних програм інноваційного розвитку підприємств.

Література

1. Science, technology and innovation in Europe, European Commission, 2008. – 233 с.
2. **Войцеховська В.** Економічне оцінювання та вибір варіантів інноваційного розвитку підприємств машинобудування : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук / НУ "Львівська політехніка". – Львів. – 2007. – 20 с.

Войцеховская Ю.В., Войцеховская В.В., Хома Ю.В. Экономико-статистический анализ и оптимизация инновационного развития предприятий

Проанализированы статистические данные о инновационной деятельности предприятий стран ЕС и Украины. Рассмотрена проблема распределения инвестиций с целью достижения максимальных экономических результатов от внедрения организационно-технических мероприятий на предприятиях. Для решения этой задачи использована соответствующая экономико-математическая модель нелинейного программирования. Осуществлена иллюстрация подхода на примере данных конкретного приборостроительного предприятия.

Voycekhovska Yu.V., Voycekhovska V.V., Khoma Yu.V. Economical-statistical analysis and optimization of innovative enterprises development

The innovative development of enterprise is investigated, the percentage of innovative enterprises to all European and Ukrainian enterprises is analyzed. For the industry of L'viv region based on statistics data the linear econometric function is developed which links the quantity of industry production with workforce size and fixed assets worth.

Keywords: development, innovations, enterprise, statistics analysis, optimization.

УДК 630.181

Аспір. С.Я. Дацько¹ – НЛТУ України, м. Львів

АНАЛІЗ КОНКУРСНОГО ПРОДАЖУ НЕОБРОБЛЕНОЇ ДЕРЕВИНИ ПІДПРИЄМСТВАМИ ЛЬВІВСЬКОГО ОУЛМГ

Розглянуто продаж необробленої деревини на конкурсних засадах підприємствами Львівського обласного управління лісового і мисливського господарства. Проаналізовано результати аукціонних та спеціалізованих торгів з продажу всіх порід і сортиментів лісоматеріалів необроблених круглих за період з 2005 по 2009 рр.

Ключові слова: лісові торги, аукціонні торги, спеціалізовані торги, необроблена деревина, круглі лісоматеріали.

¹ Наук. керівник: доц. В.З. Холявка, канд. екон. наук – НЛТУ України, м. Львів

Постановка досліджуваної проблеми. В умовах поглиблення світової екологічної кризи і проголошенні країнами міжнародної спільноти розбудови національних економік на засадах сталого розвитку особливо актуалізувалося питання раціонального використання усіх складників природних ресурсів, зокрема й лісових. Аналіз механізмів реалізації лісових ресурсів, встановлення оптимальної ціни на круглі лісоматеріали, вивчення кон'юнктури ринку необробленої деревини набувають вирішального значення для усіх суб'єктів підприємницької діяльності.

Об'єкт дослідження: взаємовідносини між суб'єктами підприємницької діяльності в сфері купівлі-продажу необробленої деревини.

Предмет дослідження: сучасний стан і перспективи розвитку ринку продукції лісового господарства підприємств Львівського ОУЛМГ.

Мета та завдання дослідження: проаналізувати конкурсний продаж продукції лісозаготівельного виробництва підприємствами Львівської області.

Значним кроком для трансформації лісового господарства України в ринкову економічну систему стали лісові торги, що є однією із форм реалізації лісових ресурсів постійним і тимчасовим користувачам на конкурсних засадах. Лісові торги передбачені Лісовим кодексом України [1]. Їх організовують для запровадження ринкового механізму розподілу продукції лісового господарства між лісокористувачами та мобілізації додаткових коштів на відтворення та охорону лісів. З метою формування та розвитку в державі ринку деревини, орієнтованого на забезпечення виробничих потреб внутрішніх товаровиробників, створення прозорого механізму ціноутворення та розвитку конкурентних засад у торгівлі деревиною Держаний комітет лісового господарства України видав Наказ № 42 від 19.02.2007 року "Щодо вдосконалення механізмів продажу необробленої деревини".

"Положення про організацію та проведення аукціонів з продажу необробленої деревини", затверджене цим Наказом, регулює порядок реалізації усієї необробленої деревини, заготовленої підприємствами, які здійснюють заготівлю деревини як постійні користувачі лісових ресурсів, за винятком дров паливних, деревини, яка використовується для розвитку матеріально-технічної бази (будівництво, ремонт тощо) постійних лісокористувачів відповідно до затверджених кошторисів, деревини, використання якої передбачено колективними договорами, деревини для індивідуального ремонту та будівництва згідно з поданими заявами, деревини для забезпечення потреб соціальної сфери, а також деревини для забезпечення потреб виробничих деревообробних підрозділів постійних лісокористувачів [2].

Усі постійні лісокористувачі зобов'язані здійснювати реалізацію необробленої деревини через аукціони, що проводяться один раз в квартал на базі товарних бірж, розташованих в обласних центрах і створених відповідно до Закону України "Про товарну біржу" та Господарського кодексу України. Не реалізовану на товарних біржах деревину реалізують підприємства – постійні лісокористувачі за прямими договорами за цінами, не нижчими від тих, що склалися на останньому аукціоні [2].

Відповідно до Наказу Державного комітету лісового господарства України № 42 від 19.02.2007 р., участь у торгах можуть брати лише суб'єкти

господарської діяльності, резиденти України незалежно від форм власності, котрі займаються переробкою деревини (при чому ці суб'єкти зобов'язані подавати довідки про обсяги фактично переробленої деревини за попередній квартал). На біржі в одну аукціонну сесію з іншою необробленою деревиною також проводять спеціалізовані торги – біржові торги за участю виключно суб'єктів господарської діяльності, які мають власне целюлозно-паперове і фанерне виробництво та виробництво з виготовлення деревних плитних матеріалів. На них реалізується технологічна сировина, баланси та сировина для виготовлення лущеного шпону. Перелік підприємств-покупців, які можуть брати участь у спеціалізованих торгах визначається Міністерством промислової політики України.

Перші аукціонні та спеціалізовані торги з продажу всіх порід і сортиментів лісоматеріалів необроблених круглих на Львівщині відбулися 29 листопада 2005 р., у приміщенні Львівського обласного управління лісового та мисливського господарства. В аукціоні взяли участь усі 16 держлісгоспів Львівського ОУЛМГ та 25 покупців різної форми власності. На торги підприємствами були виставлені ресурси деревини з поставкою у першому кварталі 2006 р. – 71937 м³, а саме: 37 м³ фансировини дубової, 385 м³ фансировини букової, 2665 м³ пиловника дубового, 8575 м³ пиловника букового, 21260 м³ пиловника шпилькових порід (сосна, модрина, ялина, ялиця), 13000 м³ балансів та 38000 м³ дров'яної деревини для технологічних потреб всіх порід. Стартові ціни було визначено на базі середньореалізаційних за 2005 р. Було продано 95 м³ фансировини букової, 1095 м³ пиловника дубового, 910 м³ пиловника букового, 1500 м³ пиловника ялинового, 3165 м³ пиловника соснового. Обсяг продажів становить лише 11 % пропозиції. Найбільшим конкурентним попитом користувався пиловник дубовий. На деякі сортименти пиловника дубового ціна продажу становила 150 % від стартової ціни. За іншими сортиментами такої конкуренції не було і продаж здійснювали за стартовими цінами.

Починаючи з першого кварталу 2006 р. і до першого кварталу 2009 р. загальні аукціонні та спеціалізовані торги з продажу необробленої деревини здійснюють у Львівській області на Товарній Біржі "Львівська Універсальна" (ЛУТБ). Порядок організації, підготовки та проведення торгів з продажу необробленої деревини окреслюється Регламентом, затвердженим Головою Біржового комітету.

На біржові торги з продажу необробленої деревини з поставкою у II кварталі 2006 р. було виставлено продукції у 3,5 раза менше, ніж на попередніх торгах: 20631 м³ деревини (392 лоти), а продано лише 1195 м³ деревини (26 лотів) на загальну суму 654,14 тис. грн. Обсяг реалізації на торгах становив лише 6 %. Аналогічна ситуація характерна для всіх аукціонів 2006 р. Продукцію лісового господарства (необроблена деревина) реалізовували здебільшого за стартовими цінами, в рідкісних випадках з підняттям ціни на круглі лісоматеріали високосортних сортиментів (дуб, бук) на 2-5 %. За 2006 р. підприємства Львівського ОУЛМГ виставили на торги 151411 м³ деревини, з яких було продано 14042 м³, що становило 9 % пропозиції. Результати проведених аукціонів у 2006 р. по Львівському ОУЛМГ відображено у табл. 1. Зазначимо, що аукціони 2006 р. мали експериментальний характер.

Табл. 1. Результати проведених аукціонів в 2006 р. по Львівському ОУЛМГ

Найменування сортиментів	Аукціон I кварталу				Аукціон II кварталу				Аукціон III кварталу				Аукціон IV кварталу				Всього за 2006 р.		
	виставлено, кмб	продано, кмб	% продажу		виставлено, кмб	продано, кмб	% продажу		виставлено, кмб	продано, кмб	% продажу		виставлено, кмб	продано, кмб	% продажу		виставлено, кмб	продано, кмб	% продажу
Пиловик	32480	7380	23		17772	975	5		19866	2780	14		19673	1000	5		89791	12135	14
Фансировина для стругання	427	95	22		200	20	10		110	57	52		69	20	29		806	192	24
Будліс	0	0	0		450	0	0		700	0	0		120	0	0		1270	0	0
Баланси	12410	0	0		809	0	0		1710	0	0		1790	0	0		16719	0	0
Техсировина	26620	340	1		1400	200	14		7425	525	7		2450	650	27		37895	1715	5
Дрова паливні									300	0	0		3200	0	0		3500	0	0
Фансировина рядова									140	0	0		1290	0	0		1430	0	0
Всього по ОУЛМГ	71937	7815	11		20631	1195	6		30251	3362	11		28592	1670	6		151411	14042	9

Табл. 2. Обсяги необробленої деревини, яка виставлялась та реалізовувалась на спеціалізованих торгах та загальних аукціонах по ЛОУЛМГ за 2007, 2008 рр. та I кв. 2009 р.

Роки	Спеціалізовані торги				Загальний аукціон				Всього		
	виставлено, м ³	продано, м ³	відсоток продажу, %		виставлено, м ³	продано, м ³	відсоток продажу, %		виставлено, м ³	продано, м ³	Відсоток продажу, %
2007	50126	46743	93,25		41603	14725	35,39		91729	61468	67,01
	42225	29425	69,69		35125	14542	41,40		77350	43967	56,84
	36621	25192	68,79		35151	10910	31,04		71772	36102	50,30
	37982	25588	67,37		44279	19350	43,70		82261	44938	54,63
2008	46431	22546	48,56		30340	12230	40,31		76771	34776	45,30
	47428	22676	47,81		34075	9257	27,17		81503	31933	39,18
	50697	25987	51,26		26873	4878	18,15		77570	30865	39,79
	48439	13675	28,23		34312	3990	11,63		82751	17665	21,35
2009											

Аналізуючи результати проведених аукціонів з продажу необробленої деревини, заготовленої у 2007 р., бачимо, що істотно зросли обсяги реалізації продукції. На спеціалізованих торгах обсяг реалізації становив у відсотках від пропозиції 94, 70, 69, 68 відповідно за кварталами (табл. 2). На загальному аукціоні ці показники становили 35, 41, 31, 44 % відповідно за кварталами. Ця активність пояснюється насамперед істотним зростанням виробничих потреб, та підвищенням споживчого попиту на продукцію лісоперероблення. Зростання цін не перевищило 15 % за весь 2007 р. Аналізуючи матеріали спеціалізованих торгів, бачимо істотне зростання ціни техсировини м'яколистяної на 18 %, техсировини хвойної на 16 %, балансів хвойних на 23 %, балансів листяних від 17 до 33 %. Водночас, ціна високосортної продукції зросла від 3 до 7 %. Аналізуючи матеріали загального аукціону, відзначено зростання цін на пиловник сосни І сорту, діаметром 20-24 см – 42 %, на пиловник дуба І сорту – 23-43 %, на пиловник бука – 9-14 %, на пиловник ялини від 4 до 13 % в асортименті. Результатом аналізу торгів у 2007 р. є підтвердження відсутності потреби національних виробників продукції лісоперероблення у високосортній продукції.

Аналогічна ситуація 2007 року підтверджується результатами аукціонних торгів 2008 року з поставкою необробленої деревини у І та ІІ кварталах 2008 р. Обсяги продаж становили 55 та 45 % пропозиції (табл. 2).

Починаючи з другого кварталу 2008 р., підприємства України почали відчувати вплив світової фінансової кризи на споживчий потенціал населення та відповідно зменшили обсяги виробництва. Це істотно вплинуло на активність учасників лісових торгів. На аукціоні з продажу необробленої деревини з поставкою у ІІІ кварталі 2008 р. по Львівському ОУЛМГ було реалізовано лише 40 % обсягу пропозиції на суму 8,1 млн грн за пропозиції 20,3 млн грн (табл. 3). Реалізацію здійснювали за стартовими цінами із певним зростанням на 5-10 грн/м³. Проаналізувавши результати проведення спеціалізованих та аукціонних торгів 14.03.2008 р. та 10.12.2008 р., за даними товарної біржі "Львівська універсальна", бачимо, що на аукціонних торгах, які відбулися 10.12.2008 р. перевищення виторгу відносно стартової ціни на спеціалізованих торгах дорівнювало нулю, а на загальному аукціоні становило лише 3650 грн. З цієї ситуації можна зробити висновок, що лоти, які виставляють на спеціалізовані торги, розподіляють між учасниками торгів до початку самих торгів за домовленостями. Даються ознаки відсутності конкуренції на ринку круглих лісоматеріалів, істотне зменшення попиту на деревину.

Табл. 3. Результати проведення торгів заготівлі ІІІ кварталу 2008 р. по Львівському ОУЛМГ

Вид торгів	Од. виміру	Виставлено	Продано	% продажу
Аукціонні	м ³	34075	9257	27
	сума	12305126	4390460	36
Спеціалізовані торги	м ³	47428	22676	48
	сума	7984649	3727425	47
Разом	м ³	81503	31933	39
	сума	20289775	8117885	40

Аукціони з продажу необробленої деревини з поставкою у IV кварталі 2008 року та I кварталі 2009 р. показали збільшення негативної тенденції впливу світової фінансової кризи на економічну стабільність лісопереробних підприємств. Обсяг реалізації знизився до 39,8 % та 21,3 % відповідно до пропозиції (табл. 2). У них брало участь 22 підприємства Львівщини та сусідніх областей, було виставлено 584 лоти загальною кількістю понад 34 тис. м³ деревини. Реалізовано лише 146 лотів – 25 % від виставленої кількості: пиловник дубовий – 60 % від наявної кількості, три лоти пиловника ялинового. Не реалізована фансировина дубова та букова. Відзначалась низька активність учасників, торги відбувалися мляво, майже всі лоти реалізовані за стартовою ціною. На спеціалізовані торги було виставлено 204 лоти загальною кількістю понад 48 тис. м³ деревини. За підсумками спеціалізованих торгів було реалізовано 48 % виставленої на торги деревини. Не реалізовані баланси листяних порід, весь об'єм фанерної сировини для лущення, не користувалися попитом технологічна сировина та дрова листяних порід для виробництва плитних матеріалів. Покупці такий стан речей пояснюють відсутністю збуту готової продукції.

Враховуючи негативні тенденції в роботі лісових торгів, а саме відсутність конкуренції та зниження попиту, прийнято рішення про припинення роботи лісових аукціонів.

Працівники Товарної біржі "Львівська Універсальна" вважають, що застосування аукціонних торгів не є оптимальним ринковим механізмом для забезпечення ефективного продажу необробленої деревини. Наслідком непристосованості механізму аукціонних торгів до продажу такого специфічного товару як необроблена деревина, є низька результативність аукціонів з продажу необробленої деревини та неможливість формування за їхніми результатами реальних ринкових цін на окремі види продукції лісового господарства [3].

Проаналізувавши конкурсні умови реалізації лісових ресурсів, варто зробити такі висновки:

- необхідно удосконалити механізм реалізації деревини на внутрішньому ринку, створити єдині прозорі умови роботи для усіх суб'єктів господарювання з метою забезпечення зростаючого попиту на продукцію лісовирощування, встановлення ринкових цін на деревину;
- чітко затвердити правила проведення лісових торгів, якими унеможливити домовленості про розподіл споживачами лісопродукції лотів з метою недопущення підвищення цін під час торгів;
- аналізуючи результати аукціонних та спеціалізованих торгів, що відбулися протягом 2006-2008 рр., можна зробити висновок про їхню ефективність з погляду формування лише "стартової" ціни. Оскільки продаж лісоматеріалів за "прямими" договорами купівлі-продажу відбувається за ціною, не меншою від ціни, що сформувалась на аукціоні;
- розробити механізм участі постійних лісокористувачів у постійно діючих біржових торгах, на яких реалізовувати продукцію не реалізовану на лісових аукціонах;
- дозволити брати участь у торгах необробленою деревиною експортерам лісоматеріалів (фансировина для стругання, лущення, пиловник) лише високої якості;

- запровадити реалізацію обробленої деревини на експорт на конкурсних умовах;
- враховуючи те, що на лісові торги виставляють свою продукцію лише підприємства Державного комітету лісового господарства України, а інші лісокористувачі, які заготовляють 25 % загального обсягу деревини ігнорують аукціонну торгівлю, доцільно на законодавчому рівні затвердити відповідні документи, які б зобов'язували усіх без винятку лісокористувачів реалізовувати продукцію на конкурсних засадах [4]. Це дасть змогу дотримуватись єдиного порядку реалізації лісосировинних ресурсів, забезпечить встановлення ринкових цін на деревину, відобразить реальну потребу внутрішнього ринку на деревину кожного сортименту, зменшить обіг незаконно заготовленої деревини та зменшить обсяги самовільних рубань.

Література

1. **Лісовий кодекс** України: Офіційне видання. – К. : Вид. дім "Ін. Юре", 2006. – 184 с.
2. **Положення** про організацію та проведення аукціонів з продажу необробленої деревини. Затверджено Наказом Державного комітету лісового господарства України № 42 від 19.02.2007 р. // Лісовий і мисливський журнал. – 2007. – № 1. – С. 14-15.
3. **Біржові торги** з продажу необробленої деревини. Перспективний ринковий механізм. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.lutb.com.ua/index.php/articles/myart/129>.
4. **Аналіз регуляторного впливу** проекту постанови Кабінету Міністрів України "Про затвердження Порядку проведення аукціонів з продажу необробленої деревини". [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.dklg.kmu.gov.ua/forest/control/uk/publish/artic>.

Дацько С.Я. Анализ конкурсной продажи необработанной древесины предприятиями Львовского ОУЛОХ

Рассмотрена продажа необработанной древесины на конкурсных условиях предприятиями Львовского областного управления лесного и охотничьего хозяйства. Проанализированы результаты аукционных и специализированных торгов по продаже всех пород и сортиментов лесоматериалов необработанных круглых в период с 2005 по 2009 гг.

Ключевые слова: лесные торги, аукционные торги, специализированные торги, необработанная древесина, круглые лесоматериалы.

Dacko S.Ya. An analysis of competitive sale of untitled wood by the enterprises of the Lviv regional management of forest and hunting economy.

In the article the sale of untitled wood is considered on competitive principles by the enterprises of the Lviv regional management of forest and hunting economy. The results of auction and specialized auctions are analysed on the sale of all breeds and sortiments of commercial timbers untitled round for period from 2005 to 2009.

Keywords: forest auctions, auctions, specialized auctions, untitled wood, round commercial timbers.

УДК 338.2

Н.М. Добош – Львівський НУ ім. Івана Франка

УПРАВЛІННЯ РИЗИКОМ ВТРАТИ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ СТРАХОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

У фінансовій системі України важлива роль на сьогодні належить страховим компаніям. Правильна оцінка ризиків фінансової стійкості дасть змогу ефективно здійснювати управління їхніми ресурсами та забезпечить виконання зобов'язань перед клієнтами в повному обсязі в умовах глобальної фінансової кризи, що охопила всі сфери фінансового ринку.